

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 32/12

Λουξεμβούργο, 22 Μαρτίου 2012

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-12/11
Denise McDonagh κατά Ryanair Ltd

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Yves Bot, ο αερομεταφορέας πρέπει να παράσχει φροντίδα προς τους επιβάτες πτήσεως που ματαιώθηκε λόγω έκτακτων περιστάσεων, όπως η απαγόρευση της εναέριας κυκλοφορίας λόγω της έκρηξης του ηφαιστείου Eyjafjallajökull

Η νομοθεσία της Ένωσης δεν προβλέπει ρητή εξαίρεση ή ρητό περιορισμό, χρονικό ή οικονομικό, της υποχρέωσης παροχής φροντίδας προς τους επιβάτες (κατάλυμα, γεύματα, αναψυκτικά)

Σε περίπτωση ματαιώσεως πτήσεως, ο αερομεταφορέας υποχρεούται, βάσει του δικαίου της Ένωσης¹, να παράσχει στους επιβάτες βοήθεια καθώς και αποζημίωση. Όσον αφορά την υποχρέωση παροχής βοήθειας και για να καλυφθούν οι άμεσες ανάγκες των επιβατών, ο αερομεταφορέας οφείλει να παρέχει δωρεάν, αναλόγως του χρόνου αναμονής, αναψυκτικά, γεύματα και, εάν είναι αναγκαίο, διαμονή σε ξενοδοχείο, μεταφορά από το αεροδρόμιο προς το ξενοδοχείο, καθώς και τη διάθεση μέσων επικοινωνίας με τρίτους. Ο αερομεταφορέας υπέχει την υποχρέωση αυτή ακόμη και αν η ματαίωση οφείλεται σε έκτακτες περιστάσεις, δηλαδή σε περιστάσεις που δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ακόμη και αν είχαν ληφθεί όλα τα εύλογα μέτρα. Αντιθέτως, όσον αφορά την υποχρέωση αποζημιώσεως, ο μεταφορέας μπορεί να απαλλαγεί από αυτήν, αν αποδείξει ότι η ματαίωση οφείλεται σε έκτακτες περιστάσεις.

Μετά την έκρηξη του ισλανδικού ηφαιστείου Eyjafjallajökull απαγορεύθηκε η κυκλοφορία στον εναέριο χώρο του μεγαλύτερου μέρους της Βόρειας Ευρώπης –συμπεριλαμβανομένου του εναέριου χώρου της Ιρλανδίας και της Βρετανίας– για το διάστημα από 15 έως και 23 Απριλίου 2010, λόγω του κινδύνου από το σύννεφο ηφαιστειακής τέφρας. Στη συνέχεια, και μέχρι τις 17 Μαΐου 2010, απαγορεύθηκε σποραδικά και περιοδικά η κυκλοφορία στον εναέριο χώρο αρκετών κρατών μελών από τα οποία και προς τα οποία εκτελούσε πτήσεις η Ryanair.

Η McDonagh ήταν μεταξύ των επιβατών η πτήση των οποίων ματαιώθηκε λόγω της ηφαιστειακής έκρηξης. Οι πτήσεις της Ryanair μεταξύ Ιρλανδίας και ηπειρωτικής Ευρώπης επαναλήφθηκαν στις 22 Απριλίου και η McDonagh μπόρεσε να επιστρέψει τελικώς στην Ιρλανδία στις 24 Απριλίου 2010. Η McDonagh θεωρεί ότι η Ryanair δεν της παρέιχε την απαραίτητη βοήθεια και ότι υποχρεούται να της καταβάλει αποζημίωση ύψους περίπου 1 130 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στα ποσά που δαπάνησε σε εστιατόρια, για την αγορά αναψυκτικών, για κατάλυμα και μεταφορές.

Το Dublin Metropolitan District Court (Ιρλανδία), που επιλήφθηκε της διαφοράς, ερωτά, κατ' ουσίαν, το Δικαστήριο εάν η απαγόρευση της εναέριας κυκλοφορίας λόγω της εκρήξεως του ηφαιστείου εμπίπτει στην έννοια των «έκτακτων περιστάσεων», υποχρεώνοντας τον αερομεταφορέα να παράσχει φροντίδα προς τους επιβάτες, ή εάν εμπίπτει σε άλλη κατηγορία που δεν υπάγεται στις έκτακτες περιστάσεις και απαλλάσσεται έτσι ο μεταφορέας από την εν λόγω υποχρέωση του να παράσχει φροντίδα προς τους επιβάτες. Περαιτέρω, υπό τις περιστάσεις αυτές το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί ιδίως επί του κατά πόσον η υποχρέωση παροχής φροντίδας πρέπει να περιορίζεται οικονομικώς ή χρονικώς.

¹ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης (ΕΕ L 46, σ. 1).

Ο γενικός εισαγγελέας Yves Bot, υπενθυμίζει, πρώτον, ότι η νομοθεσία της Ένωσης δεν ορίζει την έννοια των «έκτακτων περιστάσεων». Διευκρινίζει ότι το περιεχόμενο της έννοιας αυτής πρέπει να προσδιοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τη συνήθη έννοια του όρου στην καθημερινή γλώσσα, το πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται και τον σκοπό που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί τμήμα. Στην καθομιλουμένη, η έννοια αυτή υποδηλώνει τις περιστάσεις στις οποίες ο αερομεταφορέας δεν ασκεί κανέναν έλεγχο. Συγκεκριμένα, πρόκειται για γεγονός που δεν συνδέεται αναπόσπαστα με την κανονική άσκηση της δραστηριότητας του αερομεταφορέα και εκφεύγει του αποτελεσματικού ελέγχου του λόγω της φύσεως και των αιτίων του. Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι όλα τα γεγονότα που πληρούν τα κριτήρια αυτά πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στην ίδια έννοια και ότι δεν υπάρχει θέση για άλλη ξεχωριστή κατηγορία «ιδιαίτερα έκτακτων» γεγονότων η επέλευση των οποίων θα απάλλαζε πλήρως τον αερομεταφορέα από τις υποχρεώσεις του.

Η ανάλυση αυτή ενισχύεται τόσο από τον σκοπό που επιδιώκει η νομοθεσία της Ένωσης στον τομέα αυτόν –δηλαδή την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των επιβατών αεροπορικών πτήσεων– όσο και από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το οποίο χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι οι επιβάτες που παραμένουν αναγκαστικά στο αεροδρόμιο λόγω της επέλευσης έκτακτων περιστάσεων είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι αντίθετα προς την υποχρέωση αποζημίωσης που βαρύνει τον αερομεταφορέα –την οποία αυτός δεν υπέχει εάν αποδείξει ότι η ματαιώση οφείλεται σε έκτακτες περιστάσεις που δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν– η υποχρέωση παροχής φροντίδας πρέπει να εξακολουθεί να υφίσταται ανεξάρτητα από το γεγονός που προκάλεσε τη ματαιώση και ανεξάρτητα από την ενδεχόμενη ευθύνη του αερομεταφορέα. Συναφώς, φρονεί ότι η παροχή φροντίδας προς τους επιβάτες αεροπορικών πτήσεων είναι περισσότερο σημαντική και πρωταρχική όταν η πτήση τους ματαιώθηκε λόγω ηφαιστειακής εκρήξεως που είχε ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της εναέριας κυκλοφορίας σε πολλά κράτη μέλη και για αρκετές ημέρες, υποχρεώνοντας έτσι τους επιβάτες να παραμείνουν στο αεροδρόμιο και στις περισσότερες περιπτώσεις μακριά από την κατοικία τους αναμένοντας την άρση της απαγόρευσης.

Επομένως, ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει ότι περιστάσεις, όπως αυτές της απαγόρευσης της εναέριας κυκλοφορίας λόγω της εκρήξεως ηφαιστείου, συνιστούν έκτακτες περιστάσεις κατά την έννοια της νομοθεσίας της Ένωσης.

Εξάλλου, ο γενικός εισαγγελέας, αφού υπενθυμίζει ότι η ευρωπαϊκή νομοθετική ρύθμιση δεν περιέχει ρητό περιορισμό, χρονικό και οικονομικό, της υποχρέωσης παροχής φροντίδας προς τους επιβάτες, εξηγεί ότι η παροχή φροντίδας αποδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντική στην περίπτωση που οι έκτακτες περιστάσεις εξακολουθούν να υφίστανται. Στην περίπτωση ακριβώς που η αναμονή λόγω της ματαιώσεως της πτήσεως είναι ιδιαίτερα μεγάλη, είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι ο επιβάτης της ματαιωθείσας πτήσεως μπορεί να έχει πρόσβαση στα προϊόντα και στις υπηρεσίες πρώτης ανάγκης, και τούτο καθ' όλη τη διάρκεια της αναμονής. Περιορισμός της υποχρέωσης παροχής φροντίδας θα είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει από την ευρωπαϊκή νομοθετική ρύθμιση μέρος της αποτελεσματικότητάς της, καθόσον οι επιβάτες των αεροπορικών πτήσεων θα εγκαταλείπονταν, μετά από μερικές μέρες, στην τύχη τους.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να κλονίσει το κύρος της ευρωπαϊκής νομοθετικής ρύθμισης σε σχέση ιδίως με τις αρχές της αναλογικότητας και της απαγόρευσης διακρίσεων. Η υποχρέωση παροχής φροντίδας που υπέχουν οι αερομεταφορείς δεν είναι δυσανάλογη, εφόσον αυτοί είναι ελεύθεροι να μετακυλίσουν τις δαπάνες που θα προκύψουν από την εν λόγω υποχρέωση στην τιμή του αεροπορικού εισιτηρίου. Εξάλλου, η πρακτική αυτή έχει ήδη εφαρμοστεί από τη Ryanair η οποία καθιέρωσε, από τις 4 Απριλίου 2011, ειδική επιβάρυνση για την κάλυψη των εξόδων που σχετίζονται με την υποχρέωσή της παροχής φροντίδας στους επιβάτες πτήσεων που ματαιώθηκαν λόγω της εκρήξεως του ισλανδικού ηφαιστείου.

Για τον γενικό εισαγγελέα, η υποχρέωση παροχής φροντίδας δεν αντιβαίνει στη γενική αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων διότι οι διάφοροι τρόποι μεταφοράς δεν είναι εναλλάξιμοι όσον αφορά τους όρους χρησιμοποιήσεώς τους. Ως εκ τούτου, δεν είναι συγκρίσιμη η κατάσταση των

επιχειρήσεων στον τομέα δραστηριότητας εκάστου από αυτούς τους τρόπους μεταφοράς. Εξάλλου, στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, οι επιβάτες που υφίστανται τις συνέπειες από ματαίωση ή μεγάλη καθυστέρηση της πτήσεως βρίσκονται σε αντικειμενικώς διαφορετική κατάσταση από εκείνη των επιβατών στα λοιπά μέσα μεταφοράς σε περίπτωση επελεύσεως περιστατικών της ίδιας φύσεως.

Συνεπώς, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να απαντήσει ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν περιέχει ρητή εξαίρεση ή ρητό περιορισμό της υποχρέωσης παροχής φροντίδας προς τους επιβάτες πτήσεως που ματαιώθηκε λόγω έκτακτων περιστάσεων. Η διαπίστωση αυτή δεν κλονίζει το κύρος των εν λόγω διατάξεων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτυξέως τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)". ☎ (+32) 2 2964106